

2013-01-29

TJÄNSTESKRIVELSE
KUN 2013/4-875

Kulturnämnden

Lägesrapport HAMN

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Projektet HAMN är ett regionalt utvecklingsprojekt som ägs av Nacka kommun. Projektet syftar till att etablera en besöksanläggning i Fisksätra marincenter med museum och restaurang. Projektet är finansierat av Nacka kommun samt av EU:s regionalfond. I januari 2010 inleddes arbetet med att projektera för museet som planeras invigas i augusti 2013.

Bakgrund till projekt HAMN.

Nacka kommun beviljades år 2009 knappt 17 mkr av Europeiska regionala utvecklingsfonden som delfinansiering för att utveckla två museer i Fisksätra. Två museer blev så småningom ett, men med samma tänkta innehåll. Regionalfondens beslut grundar sig bland annat på följande nedkortade beskrivning av de tankar som fanns då och som fortfarande är grunden för ambitionsnivån för projekt HAMN:

Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i Sverige idag och som till relativt låga investeringskostnader genererar arbetstillfällen och tillväxt. Kulturarvsturism ingår som en del i besöksnäringen. Platser som vikingatida boplatser på Birka, sommarnöjen från gustaviansk tid, fortifikationsanläggningar som Vaxholms kastell och kungliga slott som Gripsholm är idag befintliga besöksmål för den kulturarvsintresserade besökaren i Stockholms regionen. Kulturarvet utgår ifrån platser, människor och företeasers unicitet. Det finns andra platser som inte tidigare uppmärksammats, men som besitter egenskaper som är intressanta att bjuda in till och som vittnar om vår historia utifrån andra perspektiv. Fisksätra ger besökaren en rik flora av berättelser att ta del av – från vikingatida handelsled till samtidens mångfaldsrika bostadsort. Här kan människors vardag genom tusen år följas.

I Fisksätra är andelen arbetslösa hög, jämfört med andra orter i Stockholmsregionen. Verksamheten i kulturanläggningen kan bidra till ytterligare långsiktig utveckling av Fisksätra där attraktiva värden stärks. Här finns resurser i form av platsens historia, både

dåtida och nutida, arbetskraft samt ett lokalsamhälle med stort engagemang från många olika håll såsom fastighetsägare, näringsliv, kommun, kyrka, moské och föreningsliv. Ambitionen är att museet långsiktigt ska bidra till att stärka tillväxten med hjälp av platsens inneboende potential. Genom att bygga museiverksamheterna kring kulturarvet skapas arbetstillfällen kopplade till platsen som stärker identiteten. Kopplingen mellan demokrati och det berättade ordet är grunden för idén. Här ska mångfalden av berättelser från olika livsöden verka för en fördjupad förståelse för hur attityder och värderingar formas.

Verksamheten som byggs upp kring det historiska kulturarvet, slaget vid Stäket, är tänkt som ett varaktigt tillskott till besöksnäringen i Stockholmsregionen för såväl svenska som utländska turister. Tanken är att utveckla ett kulturarvsresemål inom räckhåll för storstadsturisten. Besökarna ska bjudas in att vara delaktiga i programverksamheten, som att visa hur naturvetenskaplig forskning bedrivs och hur historia skrivs. Verksamheten kan också bidra till en bredare rekrytering till högre studier inom humaniora och andra forskningsfält. En stor del av verksamheten kommer att ha fokus på barn och unga och kommer att bedrivas i form av projekt tillsammans med skolor och förskolor i och utanför området.

Aktuell status

Ombyggnation samt färdigställande av museet

Arbetet med att färdigställa museet är högt prioriterad. Produktionsteamet fokuserar på att fylla utställningen med texter, föremål och installationer. När du som besökare gör entré utgår berättelsen från livet i dagens Fisksätra, den blickar bakåt till 1970-talets tankar om moderna människors boende och fritid, fortsätter sedan till tiden före moderniseringen, det sena 1800-talets sommarnöjen och det gamla bondesamhället. Vi färdas sedan genom Baggensstäket, den smala och grunda farleden mellan Östersjön och Stockholm ner till en annan historisk epok, 1700-talets första hälft. Där stannar vi upp, tar del av arkeologiska undersökningar som gjordes längs vattenvägen under åren 2003-2010 och som resulterade i över 1000 fynd, de flesta från början av 1700-talet, en tid då Sverige låg i krig. Några föremål är äldre och tar oss tillbaka till 1400-talet och ytterligare några fynd är från 1000-talet, vikingatid. Det är de arkeologiska föremålen, tillsammans med inlånade föremål från olika museer i Sverige och Ryssland, som bildar den tusenåriga berättelsen i museet HAMN.

Ombyggnationen av museet beräknas att påbörjas i slutet av februari. Etapp 1 av bygget beräknas vara klart andra halvan av april, då utställningsproducenten kan påbörja sin byggnation. Parallellt fortsätter ombyggnationen med utställningens rum 2 och rum 3.

Affärsplan och kommunikationsplan

Affärsplanen presenteras som en bilaga. Arbetet pågår med att ta fram tid – och kostnads-satta marknadsaktiviteter. HAMN kommer bland annat att delta på Företagarmässan i Nacka Strand den 20 februari.

Webbsida

Senast den 1 mars kommer HAMN ha en egen hemsida www.hamnmuseum.se och www.hamnmuseum.com

Restauratör

Innan februaris utgång kommer vi ha tecknat avtal med den restauratör som kommer att driva restaurangen.

Framtida drift

En viktig faktor för en fortsatt utveckling av ett museum är att hitta en bra och stabil driftsform som stöder utvecklingen och berörda aktörer. Den ska hålla ihop stora som små, företag och föreningar som på olika sätt kan stötta och utveckla besöksnäringen med arrangemang, museum, turistinformation, aktiviteter för besökare, daglig drift och skötsel, marknadsföring och samordning mm.

Arbetet med att hitta en bra lösning gällande driftsform sker genom två parallella spår. Det ena är att undersöka möjligheterna och intresset hos aktörer som är intresserade av att driva museet. Det andra är att undersöka alternativa driftsformer som t ex föreningsdrivet, bolagisering eller genom en stiftelse.

Bilagor

Affärsplan

Elisabeth Axelsson
Projektledare
Museiprojektet HAMN